

GAZDATISZTEK LAPJA

A MAGYAR GAZDATISZTEK ÉS ERDŐTISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK
MEZŐGAZDASÁGGAL ÉS ERDÉSZETTEL FOGLALKOZÓK NYUGDIJINTÉZETÉNEK HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK HAVONKÉNT EGYSZER.

Előfizetési ára:
Egész évre 2 forint.

Szerkeszti: **JESZÉNSZKY PÁL**,
AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET TITKÁRJA, A MAGYAR GAZDATISZTEK
ÉS ERDŐTISZTEK ORSZÁGOS EGYESÜLETÉNEK ÉS NYUGDIJINTÉZETÉNEK ÜGYVEZTŐJÉNEK.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Budapest, IX., Üllői-út, „Köztelek“.

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület, valamint a Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének és a Mezőgazdasággal és Erdészettel Foglalkozók Nyugdíjintézetének tagjai ingyen kapják.
Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tagdíja egész évre 10 frt. — A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesületének tagdíja egész évre 5 frt, gazdasági segédítéseknek 2 frt 50 kr.

Tagdíjnyugtázás.

Az 1902. évre tagdíjaikat június 16-tól július 12-ig beküldötték: 10 koronát:

Ebrey Győző, Fleischer Gyula, Gaál Károly, Horváth Elek (Pta-Erenye), Hindler Károly, Kalandra Henrik, Krémer Samu, Kristen Adolf, Kuti Vince, Lavotha Béla, Landes József, Milota János, Orbán Pál, Nemes Béla, Petrányi Lajos, Sedlmayer Ernő, Schiachta Adolf, Schmid Oszkár, Veszely Gyula, Veszely László, Wetzek Lajos, Wiltzek Sándor.

5 koronát beküldötték:
Bendig Adolf, Gladitsch Rezső, Prágay Lajos, Posch Sándor, Türk Rudolf, Zitterbarth Ernő.

Uj kedvezmény az egyesület és nyugdíjintézet tagjai részére.

A földmivvelésügyi m. kir. miniszter ur egyesületünkhöz a következő leiratot méltóztatott intézni.

5926/eln. eln. IV. 3. b. szám. — A kiadásomban megjelenő „Kisérletügyi Közlemények“ nek az egyesület tagjai részére díjtalanul való megküldése tárgyában folyó évi június hó 5-én kelt kérvényére értesitem az egyesületet, miszerint az említett közleményeknek az egyesület minden tagja részére való megküldése iránt általánosságban nem intézkedhetem, mert az egyesület legtöbb tagja egyéb minőségben vagy mint az OMGE. tagja a szóban forgó kiadványt már is kapja.

Intézkedtem azonban, hogy azon egyesületi tagok részére, a kik még nincsenek a lap birtokában a „Kisérletügyi Közlemények“ szerkesztőségéhez (Budapest, V., Országház-tér 2. sz., Földmivvelésügyi miniszterium) levelező-lapon intézendő egyszerű jelentkezésre, míg a készlet tart, a közlemények szintén megküldessenek.

Felkérem az egyesületet, hogy erről az érdekelteket megfelelően értesíteni sziveskedjék.

Kelt Budapesten, 1902. évi július hó 2-án.

A miniszter megbízásából:

Pirkner, s. k.

országos állattenyésztési főfelügyelő.

Figyelmeztetjük az egyesület és nyugdíjintézet mindazon tagjait, a kiknek a „Kisérletügyi Közlemények“ még nem jár; de annak birtokába jutni kívánnak, hogy eziránti megkezeséseiket mielőbb a lap szerkesztőségéhez juttatni sziveskedjenek.

Szerk.

Gazdatiszti körök.

(—é—i.) Elég-e az üdvösségre, a kitűzött anyagi és erkölcsi célok elérésére, ha az ország gazda- és erdőtiszti népes karának egy központi egylete van? Vagy nem felelhetne-e meg ez inkább a maga fontos feladatának, ha tagjai vidékenként is életerős, célzatos szervekké tömörülnének, hogy így a gazda- és erdőtiszti társadalmi rétegek vidékenként egyes árnyalatokban különbözhető érdekeit és kívánalmait erőteljesen képviselve, szoros kapcsolatukkal a központot támogathatják?

Az egylet vezérférfiai kimondták s minden józanul gondolkozó föltétlenül elismeri, hogy a gazda- és erdőtisztek vidékenkénti csoportosulása s gazdatiszti körökben való egyesülése igenis szükséges s e köröknek szervi kapcsolata a központi anyaegylettel adja meg az egyedüli lehetőségét az egész kar összes érdekeinek tökéletes képviselésére s azoknak minden irányban leendő megvalósítására.

A kimondott szó nem is hangzott el a pusztába nyomtalanul s az általános nézet s közelismerés meg is termette a maga gyümölcsét. Mert ime van már vagy négy-öt ily gazdatiszti kör nagy Magyarországon, sőt már újonnan is vajdik a megszületés, a létrejövétel kinjaiban egy vagy kettő!

Nos igaz, hogy közmondásos már a magyar szalmatüz, mely egy jó, közhasznú ideát lelkesen fölkapva, hamar lángra gyulad, de a megvalósítás első nehézségeinek stádiumában ép oly hamar meglohad, sőt igen gyakran teljesen el is alszik. Valamint hogy az Isten kedvence a nagy Petőfi is igen jól ismerte nemzetét, midőn ezen ősi gyöngeségének kigyonyolására huszonnégy éves korában megírta *Pató Pál*-ját, a híres „*ej, rá érünk arra még*“ refrainnel.

De hát, amikor ismerjük már unos-untig fajunknak ezt a sok kárt okozott hátrányos tulajdonságát, ideje volna arról leszoknunk s helyébe begyökeresztetnünk a törhetlen köteletségérzetnek azt az erényét, hogy ha valami dolognak a szükségét fölismerjük, ne nyugodjunk addig, sőt minden igyekezetünkkel azon legyünk, hogy azt a maga idejében minél előbb törhetlen eréllyel megvalósítsuk.

Elismerjük-e azt, hogy a központi egyesület csak úgy felelhet meg tökéletesen feladatának, ha az eléje kitűzött célok mind-egyikét minél hamarabb s minél teljesebben megvalósítja? S elismerjük-e azt az igazságot, hogy a központi egyesület csak úgy hajthatja végre a feladatát, ha tagjai részéről minél erősebb támogatásban részesül s e támogatás csak akkor lehet a közös czélt szemelőtt tartó öntudatos és hatályos, ha a tagok szervezett részekben tömörülnek vidékenként? E tételek elismerésében nincs hiba, bizonyítja a közgyűlések lefolyása s az itt-ott szórványosan megindult kezdeményezés.

De hát ez nem elég. A jó szándék még magában véve semmit sem ér, mert mint a példabeszéd mondja, a pokol utja csupa jó szándékból van kikövezve s a félbenmaradt munka rosszabb, mintha egyáltalán elkezdve se lett volna.

Meg kell valósítani ezt az eszmét mielőbb s fel kell építeni annak alkotmányát mielőbb, hogy abban erős gyökeret verhessen s várható üdvös eredményeit mielőbb megte-remhesse.

Hazánk mai politikai, társadalmi és gazdasági viszonyai olyanok, hogy a gazdatiszti társadalomnak is minél erősebb szervezetre, egyesülésre van szükség, ha csak elzúlleni nem akar. Uj, romboló irányok küzdenek érvé-

nyesülésért démoni erővel s erőszakoskodással minden téren: politikában az atheista radikalizmus, társadalmi tekintetben a tekintély s ősi szent hagyományok gonyos tagadása s gazdasági téren a régi elemek fokozatos kiszajátítása s ujaknak hatalmi térfoglalása. Minden jó hazafinak, minden autochton rétegek, foglalkozási körnek éber vigyázására s ezéltudatos összefogó munkálkodására van égető szükség, hogy a magyar hazát ezredéven át föntartott néprétegeink az élet s az erős cselekvés föltételeitől meg ne foszathassanak.

S az egyesülés, a szerves csoportosulás adhatja csak meg egyedül azt a biztos erős keretet, melyben a jó akarat a kitűzött üdvös irány teljesen érvényesülhet.

Ez igazságnak fölismerése s az aszerint való cselekvés mentette meg a kisiparos közönséget a gyáripar példátlan föllendülése kapcsán fenyegető teljes gazdasági megsemmisüléstől s az egyesülés a külfölte szövethozókba, bevásárlási s fogyasztási egyletekbe mentette meg a kisembert az uzsora különféle fajainak pusztításától Európa nyugati államaiban — s a példák nyomán indult meg hazánkban is a gyöngébb gazdasági erők istápolására s megmentésére czélzó gyönyörű és Istennek, embernek kedves akció.

Ezt a példát tartsák szem előtt hazánk gazdatiszti is, ha az uj idők pusztító áramlatai nyomása alatt megingott pozíciójuknak újra megerősítését, jogos társadalmi s megélhetési igényeik megvalósítását el akarják érni s azontul biztosítani akarják állásuknak s helyzetüknek azon megillető súlyát, melylyel az országos politikai, társadalmi és közgazdasági küzdelmekben a jó irány mellett szavukat és meggyőződésüket eredményesen vehetik a mérlegbe. A magyar gazdatiszti kar távol van még, hála Istennek, fertőzés-mentes azon átkos filozófiai iránytól, melynek liberális lapjaink több-kevesebb óvatossággal állandó hirdetői, terjesztői s melynek hirdetésére s vele a művelt s majdan hazánk uj oszlopait szolgáltatni hivatott ifjuság lelkének s hazafi-lelkésiségének megmérgezésére fájdalom kormányunk is alkalmat ad az egyetemen ily gyalázatos irányú tanítások megtűrésével. A magyar gazdatiszti kar régi hagyományaihoz képest még nem ismeri el jogosultságát a kizárólagos egyéni önzésnek, nem vallja életfeladatai intézésének utmutatója gyanánt az „ubi bene, ibi patria“: ahol jól megy dolgunk, ott van a hazánk elvét, élni, érvényesülni akar, nemesak azért, hogy jelenét, jövőjét biztosítsa magának és családjának, hanem a másik fő okból azért is, hogy mint a nemzet hű fia, a nemzet föntartására s tovább virágoztatására szent kötelességet érző egyik fontos tagozata, a magyar haza, magyar nemzet örök érdekeinek is minél elhatározottabban és erősebben szolgálatokat tehessen.

Ha pedig régi hagyományai s lelkének más irányzatában is ilyen — aminthogy ilyen — a magyar gazdatiszti kar s ha fölismerte a minél szorosabb s minél szervezettebb egyesülésnek szükségét — aminthogy föl is ismerte —

akkor nem marad más hátra, mint hozzájárulni a dologhoz, az erőteljes egyesülés eszközeinek megteremtéséhez, a gazdatiszti köröknek vidékenként való szervezéséhez.

Minden gazdasági vidéknek van egy-egy természetes központja, ahol ily körök alakíthatók s ahonnan azok a központi anyaegyesülettel szerves összeköttetésbe hozhatók.

Mily nagy erkölcsi, kulturális műveltséget terjesztő s anyagilag is előnyös hatása van az ily egyesüléseknek! Mennyivel erősebbnek éri magát az egyes az ily szervezett egyesülettel háta mögött! S mint terjed a szakműveltség, a gyakorlati tudás az egyesületi eszmecserék, időszakonkinti felolvasások útján! Az ily egyesületekben érik a jó eszme, tisztulnak a helyes czélok akár a tagok közös magánérdekeinek, akár a közérdekeknek tekintetében. A művelődés eszközeinek, a jó gazdasági könyveknek, külföldi jeles folyóiratoknak megszerzése egyesek számára legtöbbször lehetetlen, míg az ily körök a tagok egyesei által alig érezhető módon játszva szerezhetik be azokat; az általános áttekintés a modern gazdasági fejlődés mozgalmainak terén csak ily egyesülés útján nyerhető. Az ily egyesületek szellemi kohójában nyerhetnek szilárd alakot a hasznos tervek, a jogosult igények megvalósítható formája s még anyagi szükségleteiket is ily egyesülések révén szerezhetik be a tagok minél jutányosabban, a lehető legjobb forrásokból.

S azután mily sulyt, tekintélyt ad az ily egyesülés a gazdatiszti társadalmi állásának társadalmi és politikai tekintetben, azt mindenki könnyen elképzelheti. Az ily vidéki gazdatiszti körök, melyek természetszerint magukhoz fogják vonni a kisebb birtokosokat is, ama vidékek politikai s társadalmi irányzásának fontos intézői, legalább is tiszteletet s számbavételt parancsoló csomópontjai lehetnek.

S elképzelhető-e ma még, hogy mily sulylyal s tekintéllyel fog bírni a központi anyaegyesület, mint az ekként szilárdan megszervezett gazdatiszti társadalom törvényes képviselője, a társadalmi intézők s a politika hatalmasai körében, a nemzet előtt s az azt jól-rosszul képviselő parlament előtt?

Tehát egy szó, mint száz: talpra, munkára fel urak, hadd szerveződjének csak a vidéki gazdatiszti körök az ország minden részében és pedig serényen s minél előbb. Egyéni s általános hazai érdekek beszélnek a hangos, parancsoló szót, hallgassa meg azt s vegye be az okos előrelátó ész s valósítsa meg az önszeretettel s a haza érdekeinek is szolgálni akaró vágyakozás. S akkor nem fog igaz lenni az ovodiusi „sic vos non vobis” rejtély: ha e gazdatiszti szervezetet megalkotjátok, akkor: „nem másnak építetek fészket madarak, s magatoknak gyűjtitek méhek télire a mézet“.

A rákfene.

Ne essék bosszuság, nehezteles vagy épen harag — kérjük igen szépen — a gazda- és gazdatiszti-társadalom tiszteletreméltó köreiben, ha ez alkalommal egy kis *carmen lucubre*-felét vet ide tollunk e lap hasábjaira. Jelszavunk az; s elapé is, amint a halhatatlan Deák Ferencz egy jó sajtótörvényt egyetlen egy mondással jellemzett: a sajtó mindent írhat, ami igaz. Való ugyan, amit a magyar régi, bölcs tapasztalás után, e közmondással fejezett ki: mondj igazat s betörök — fejed; de hát azért az igazi magyar karakternek egyik alapvonása az igazság szeretete s az igazmondás — maradjon is mindig, mert ez a magyar lélek épségben maradásának egyik főerőssége s végre is az igazmondásért való üldöztetés kellemetlen állapot ugyan, de tünni kell azon dicső öntudatban, hogy az igazság kimondása s törhetlen hirdetése tisztítja a társadalom erkölcsi levegőjét a belelopott káros nézetek, fölfogások miázmájától.

Egy veszedelmesen kóros tünetről akarunk ezúttal szinczerizálni olvasóinkkal; oly tünetről, mely valóságos rákfeneként pusztít a magyar társadalom rétegeiben, s mely különösen egyik elágazásában sok bajt, gondot, kárt s nem ritkán katasztrófát is idéz elő azon társadalmi rétegben, mely rokonszenvünkhöz legközelebb áll: a *gazdatiszti karban*. S e téma feletti gondolkodásunknak, tételődésünknek, sőt mérgeledésünknek az adja meg a borongó mélabus színezetet, mert el nem tagadhatjuk, sőt be kell ismernünk, hogy e kóros tünetnek a gazdatiszti társadalomra való vészes kihatásában nagy része van a gazdatiszti karnak, sőt erősen ludas abban a gazdatiszti működését igénybe vevő s gazdatiszti honorációkerenyeret adó nagy s nagyobb gazdák tekintetes, nagyságos s még nagyságosabb urakból álló illusztris közönsége is.

Röviden megmondjuk e rákfeneke nevet. *Ügynöki közvetítés.*

Ugy-e, hogy milyen jelentéktelen dolognak s mily alárendelt hatásnak látszik magában e fogalom, mit e megnevezés magában rejt? S mi ezt mégis avval a sulyos szóval bélyegezzük: rákfene! Nem tulságoskodás-e ez? Vagy éppen nem rejlik-e ezen megbélyegzésben igazságtalanság?

Hiszen első pillanatra nem is mutatkozik oly fontosnak, oly veszedelmesnek a dolog. Az embernek, gazdának, gazdatisztnak, hivatalosnak, munkásnak városban, falun nagyon sok szükséglete van s csak igen kevés van olyan, ki azt az első forrásból beszerezni bírja; minél messzebb a központtól, annál kevesebbé. Mit csináljon az az ember, kihez forduljon, hogy költségesnek látszó utánjárás idővesztés nélkül szükségletének tárgyához juthasson, kivált ott, hol a szükségelt valaminek még forrása is ismeretlen?

De hát hiszen kisül, hogy nem olyan nagy baj az, mint elképzeljük. Ime, alig, hogy fölmerült a szükséglet, sőt még talán föl se merült, csak még a jövőben biztat vagy fenyeget megjelenésével, már ott van a küszöbön a *közvetítő ügynök* nyájas ábrázata. Oh mily megnyerően kedveskedő, tisztelettől s becsületes szerénységű szolgálatkészségtől sugárzó ábrázat az! Mosolyog, a tárgy jutányos megszerzésének ügyét-baját félvállról veszi, forrásainak fényességével kápráztat, mintáinak tökéletességével elvakít, árának csekélységéről elvető lenéző non chalance-szal értekeznek, biztat, rábeszél, kifogyhatatlan az előnyök kiszínezésében. Kézpénzfizetés? Valóságos potomarak! A kellő summa e pillanatban hiányzik? Bliktri! Bajnak nem is baj ez! Sőt előny! Mirevaló a részletfizetés? Ugyanazon gunyárok, apró, meg nem érezhető részletekben! S ha nehezen kapacitálható vagy, ha sőtét gyanukkal nehéz aggóskodással nézesz a jövő láthatatlan, kifürkészhetlen esélyei elé, valóságos megnyugvás nézni, mint borul el a veled jót tenni akaró közvetítő ügynök nyájas arca, miként sürget a magad jól felfogott érdekében, hogyan korhol rövidlátó csökönyösségedért, s a körülményekhez képest mint gyul haragra igazi emberbaráti önzetlen törekvésében, hogy neked az általa kínákozó hallatlan, példanélküli hasznot megszerezze s szűk látókörű agyafurtságodat fölvilágosítva, kimondhatatlan előnyökhöz juttasson. Nem tart sokáig s le vagy győzve. A kínált dologra égető, vagy közeli a szükség, s az ügynök szava, vitatott igazsága oly őszinte, oly becsületesnek látszik.

Hogyan is mondja Shakespeare halhatatlan alakja, az apjáért gyászoló s apja haláláról rettentőt sejtő gyászos Hamlet, a dán királyfi?

Látszik?

Ami látszik, az könnyen is játszható!

Nehéz sejtésű, aggóskodó vagy az ügynök ajánlataival szemben, bizalmatlanul hallgatod annak mézédességű, fürge patakként szakadatlanul folyó ékesszólását, rábeszélését, felebarátom? Vagy tán fel is lobban benned a

harag, és sürgető szolgálatkészségét szemtelen tolakodásnak, felhordott okoskodásait hazugságnak véve elutasító választ adsz? Azt mondom s minden istenekre való erős esküdéssel erősítem, hogy derék módon cselekszel, ha mézédés behizelgő okoskodásai elől, a szívének csábításaitól óvakodni akaró Ulisszesként, viaszszal dugod be a füledet, de még derekabb módon cselekszel, ha galléron csiped a nyájas képű szolgálatkész férfit és legmagasabb sajátkezűleg kilököd a kapun, hogy a lába ne érje a földet.

Mert az a közvetítő ügynök a magyar társadalom ferdére került gazdasági életének valóságos rákfeneje. Minél nyájasabb arcu, minél folyékonyabb beszédű, minél ragyogóbb svádájú, minél magyarabb nevű, minél magyarabb orru (nehéz pénzzel veszik ezeket össze a jó magyar ember bőre lehuzására spekuialó gazdáik.) csak annál veszedelmesebb.

Nézzünk csak szét egy kissé nyitott szemmel az élet mindennapi jelenségei közt, s ne csak nézzünk, hanem amit nézünk, azt lássuk is meg, s mindjárt napnál világosabbá, biztos, elvitathatlan igazsággá válik az, amit mondtunk.

Két szerető szív megérti egymást s az egymásnak teremtett ifju és lány összeházasodik. Szükecskék az anyagi viszonyok, keskeny és magas az étkező asztal s az ürességtől kong a ládafia? Hát istenkém, arravalók a szerelem, az ifju vérmes reménykedés ragyogó álmai, hogy a bizonytalan jövődöt kiszínezzék, hogy ahol árny van, oda fényt varázsoljanak. Aztán ilyenkor ugry az a rajongó jelszó: forró szerelem s nádkunyhó, s isteni a boldogság s százszenben játszó selyem az élet! S ha ezen véghetetlen gyönyörézet édesen hömpölygő folyamán itt-ott mégis néminemű szükségeknek buborékai vetik föl magukat: oda se a bajnak! Hisz itt van az ügynök, a nyájas képű, szolgálatkész becsületességgel mindent olesó, részletfizetésre ajánló. Butorok kellene? Oh, lesz minden, hajlított butor, fénytelen, előkelő butor, még aranyos gyermekbölcső is — az asszonyka piruló arczezal, vágyó ábránddal néz a jövőbe, s a férjecske büszke önbizalommal, önérzettel pödri a bajuszát — míg az ügynök nekilekeseve még ékebben rajzolja a létrejövendő üzlet előnyeit: lesz minden, butor, kép, ha vászon kell, hát első minőségű, ha ruha, a legfinomabb párisi bécsi minta. S potom részletfizetésre! — Aki aztán mint hozzáértő, nézi a szállított cikkeket, mindjárt látja, hogy milyen gaz család történt itt: ahány száz forintba rug az üzletkötés, a részletfizetésre megrendelés, annyi 30—40 forintot, sokszor, sőt a legtöbbször még ennyit sem ér az áru. De hát a későn bánkódó előtt vigasztalásszámba megy a meg gondolás, hogy kézpénz a vásárlásra ugy sem volt s ime mily kevés részletekkel törleszthető az elvállalt adósság, melynek fejében az ifju pár édes meleg fészket kidiszította lakályossá, életét meg diszesebbé tette. Ennyi csak havonkint a butorért! Mily csekélység! Ennyi a ruhákért! Mily potomság! S azután ott berreg a varrógép is, az asszonyka szorgalmas munkálkodó voltának vidáman tanuskodó bizonyága. Ezért meg a havi részlet éppen elenyésző csekélységű valami! Nőde azután mennek idők, jönnek idők. Viszik a reményt a jövő közeli javulásában s hozzák a mindig megújuló mának folyton sürsödő gondjait, terheit. S különösen gyorsan jönnek el a részletfizetés esedékes napjai s egyre szaporodnak a gondok a részletek pontos hiánytalan előteremtése iránt, míg végre sok megakadás után elkövetkezik a teljes lehetetlenség. Am e bajok észrevétele szerint fokról-fokra változik át ez ügynöknek oly nyájas arca, követelő, szemtelen, könyörtelen lesz. Halasztást kérsz? Megvetőleg mosolyog. Lehetetlenségről beszélsz mára, biztos törlesztésről jövőre? Kegyetlenül kaczag: minek is rendel árut a szegény, a koldus! S föltett kalappal köpködve szitkolózik: ilyen a magyar, urhatnám,

főm az ernyő nincsen kas s csak a becsületes hitelezőt károsító! De van még törvény: ha koldus is az ország, igazságos s a hitelező jogos érdekét megvédelmező az állam! S meglobogtatja büszkén, fenyegetően a váltót. Shylokot vélnéd látni a velencei törvényszék előtt Antonio élő husából egy fontra jogosító írással a kezében. S a vég? Árverés, pusztulás, siralom, gondoktól hülő szívek s üres, butortalan nádkunyhó.

Hát a gépigények járásának nyomán kinek a fülét meg nem ütötte volna még a káromkodás, a siralom, az árverező dob vészes verése, kit nem lázított volna még föl a véres verejtékkel dolgozó becsületes, szorgalmas munkásságu földművelő népek a pusztulása? S akinek alkalma van belepillantani a szegény kézműves munkás, alsósorsu, szükkeresetű nép által lakott külvárosok rejtelmibe, nem borzadt-e össze a pusztitáson, melyet a részletfizetésre csábító ügynökök okoznak a szegénység közt? Akár mint a sáskajárás a megszállt vetéseken! A szegény népek, mely hullámozó hetibéréből, bizonytalan két keze keresetéből él, annyira hiányzik a készpénz szükségletei beszerzésére s oly csábító a csekély részletfizetéses kilátás! S azután jön a fizetésképtelenség; s még jó, ha csak a részletfizetésre vett tárgy visszakobzása s a befizetett részletek mulhatlan elvesztése követi, de legtöbbször következik az árverés, az árverező hiénák kótyavetyéje, a teljes anyagi romlás, a családok elzülése, a tolvajja, utcai rosszá súlyedt fiu, leány, s a sötét gondolatokkal vivódó anarkista proletárság.

Klasszikus példa erre éppen most a részletfizetésre dolgozó ékszerész, Erdei Mór esete. Ez a tisztelteméltó becsületes aggastyán (mint ahogyan a liberális lapok makacsul nevezgetik) a külvárosok munkásszonyainak ékszerszükségletéről gondoskodott — részletfizetésre. Ékszer a szegény, a mostani nehéz időben alig élni tudó munkásnép asszonyainak? Ki gondolt volna erre? A régi jó időkben ha egy kis keresetet, Szűz-Mária-képet vehetett az asszony kis lányának, olcsó aranygyűrűt magának, ezüst órárt dolgozó férjének, azt csak a család megtakarított, összekuporgatott készpénzéből tette s az maradt drága emlékként, ereklyeként a családban fiuról-fiura s nem volt baj vele, jólét s meglegegedés jele volt, ha volt, serkentő a többinek hasonló takarékoságra, akinek még nem volt.

De aztán megjöttek, az ipar- s kereskedelmi szabadság révén, mint eső után az ártó gomba, elszaporodtak az Erdei Mórok s járt nyomukban a munkásnép könnyelművé létele, eladósodása, anyagi romlása, a siralom, a kétségbeesés s mint Erdei Mór s az ötlet megfójtott Petroné esete mutatja, a halálos bűnökre hajtó kétségbeesés. Erdei Mór, ez a „tisztelteméltó aggastyán” József eszászártól egyik őseről diktált német nevének viselése korában szabó volt, de aztán megmagyarosítván nevét, részletfizetéses házaló-ékszerésznek csapott föl; az üzlet szép esőndesen, de nagyon virágozhatott, mert hat leánya közül négyet jól férjhez adott: vejei jóállásu magánhivatalnokok, malomügynök, egyik pláne előkelő magyar író és zsurnaliszta. Nos, ennek volt egyik állandó vevője, a magát ékesítgetni szerető, könnyelmű Petroné, a becsületes asztalos-munkás felesége. Mig fizetni tudott, addig nyájás szolgálatra s mindig üzletre kész volt a tisztas aggastyán; de mikor a régi ékszerek elzalogosítási árából sem tudta már fizetni az ujak árának részletet, valóságos réme, könyörtelen zaklatója lett: biznyság rá a történet borzalmas vége. Az asszony férjének s szobaurának titkon zálogbatt ruháinak árából akarta kifizetni az esedékes husz forintot, a szobaur rájött a dologra, az asszony kénytelen volt a kapott pénzt a ruhákért a zálogosnak visszaadni s kétségbeesetten várta Erdeit s midőn ez nemcsak szóval bántotta, de arczul is ütötte, a vén emberrel dulakodni kezdett s dulakodás közt megfójtotta s hogy a hullát észrevétlenül eltávolít-

hasza, darabokra vagdalta s elvette végül a nála levő ékszereket s az 1200 forintot zsebéből. (Ugye esinos summa egy házalónál? Magára kamatra dolgozott, de újságíró veje azzal inenti, hogy kénytelen volt, mert árúja sok helyen veszendőbe ment!) Szóval az asszony rablógyilkos lett, börtön lakója, kilátással az akasztófára s mindez csak azért, mert a szent ipar- s kereskedelmi szabadság rászabadította a könnyű üzletből gazdagodó hadat a szegény nép könnyen kísértetbe menendő erkölceire.

De hát — kormány nem veszi elejét e visszaéléseknek? Az állam, melynek a nép apjának, oltalmazójának kellene lenni, mit sem tesz ez átkos üzleteknek, az ily vérszopó piócnaknak lehetetlenné tételére?

Fájdalom nem, az államnak sok adóra van szüksége; a szegény nép rossz adóalany, a rajta busás haszonnal üzérkedőktől ellenben bőven lehet préselni (amennyiben jövedelmüket a megadóztatás elül el nem tagadják).

Hát a képviselők, kik a nép, az összes nép érdekeit hivatvák szívükön viselni s azokért mindent elkövetni? Fájdalom, ezeket teljesen elfoglalja a nagy politika; azok pedig, akiknek a nép java, a kisember istápolása a programjuk, a földbirtokos képviselők, a gazdasági életnek a rákfénjét e vérlázító rémtörténet fölmerülése előtt vagy éppen nem, vagy csak felületesen ismerték.

És pedig — s éppen ez az oka e keserves tárgy szemletartásnak társadalmi kietlenségeink egyik tere fölött — a gazda-, a földbirtokos képviselőknek igenis bő alkalma volt megismerkedniök a közvetítő-ügynökök galád-ságaival s az azok által okozott veszedelmeknek is elég példáját láthatták a maguk hatáskörében.

Hát nem léteznek-e még mindig busás számmal a gazdatiszti állásokat közvetítő ügynökségek? S gondolom, hogy virágoznak is a maguk módja szerint; ime a magyarországi legelső német napilapnak állandó hirdetői; amiből kettőt következtetek: azt, hogy a nehéz hirdetési díjak fizetését könnyen elbírják, meg azt, hogy az előkelő gazdaközönség legsűrűbben e lap előfizetői közt található, annak dacára, hogy legjobban szeretne minden reggel egy-egy agráriust früstölkölni.

Ha pedig már a gazdatiszti állásokkal rendelkező gazdaközönség ez ügynökségek szolgálatával él, csuda-e, ha kénytelenségből ezekhez fordulnak állásközvetítésért az álláskereső gazdatisztek is?! Abból, hogy az előkelő gazdaközönség ez ügynökségek közvetítő szolgálatát igénybe veszi, még egy harmadikat is következtetek, azt tudniillik, hogy nem ismerik ama visszaéléseket, melyeket azok a nekik kényre-kegyre kiszolgáltatót gazdatisztekkel elkövetnek, s azokat az anyagi és gyakran erkölcsi katasztrófákat, amelyek azok kegyetlen kiszípolozó manipulációinak a legtöbbször elmaradhatlan következményei.

Tudják-e a földbirtokos uraságok, hogy mi egy gazdatiszti állás közvetítésének ára a gazdatiszt részére? S tudják-e, mily nehéz s gyakran elviselhetetlen az elvállalt árnak megfizetése? S tudják-e, mily anyagi romlást hoz ez igen sokszor a gazdatisztre nézve, s milyen súlyos megkárosodással járhat ez maguknak az illusztris állásadóknak is?

A legkisebb, 5—600 frt jövedelemmel járó gazdatiszti állásnak is 3—400 frt a közvetítési díja; ha nincs pénz, s ha az álláskereső az ügynököt jó órájában kaphatta, váltóval is fedezhető az ár rövid egyévi lejáratra. Az állás elfoglalásakor megkezdődik az uraság jószágán az új ember munkája; vidám lenne az, ha nem ülne a szegény törekvő nyakán az atra cura, a sötét gond, minél nagyobb a családja, annál sötétebb, mindig nyomasztóbb, mennél inkább közeledekedik a lejárat. A földesuraság érdeke-e, hogy eladósodás gondjaival küzdő legyen a gazdatisztje? S nem láttak-e még ily közvetítő díj miatt uzsorások karmai közé került gazdatisztek? S ha nem láttak,

nem sejtik-e vajjon, mily erkölcsi bukás árán s esetleg az urasági jövedelem rovására történt a hinárból való menekülés? S nem sejtik-e, hogy az egyszer bukott erkölcs ritkán nemesedik vissza, hanem a megszokás útján még továbbra mélyebbre sülyed?!

Sötét ez a kép, de ha nem is tán a valóságnak, de az igen könnyen bekövetkező lehetőségnek képe. Utmutatás arra, hogy ha volt már ily eset, annak ismétlődését megakadályozzuk, ha pedig csak lehetőség, annak bekövetkezése útját vágjuk.

Érdeke ez ugy a földesurnak, mint a gazdatisztnak egyaránt.

Állásközvetítésre ha szükség van, rendelkezünk arra egy olyan föltétlenül megbízható közeggel, mely a mi édes mienk: ott van a a gazdatisztek egylete, mely a teljes díjtalan közvetítést egyik fő és lelkiismeretesen teljesítendő feladatául tűzte ki. Rendelkezésére áll gazdának gazdatisztnak egyaránt, s hivatása: legalább a gazdák s tisztjeik gazdasági életkörülből kiirtani a közvetítő ügynökség pusztító rákfénjét.

Legyen ez az egylet jövőre az állásszerzés kizárólagos közvetítője; jól jár vele földesur, gazdatiszt egyaránt s egyuttal szolgálat lesz ez a magyar közgazdasági élet többi rétegére nézve is, mert sürgősen követendő példát ad a közvetítő ügynökség gazának gyökeres kiirtására.

N. I.

A felforgatók.

A nem okleveles gazdatisztek országszerte fujják a riadót és esőrtetik a fegyvereket, hogy megvívják a szélmalomharcot a gazdatiszti törvény 24. §-a ellen. Az ország különböző részein gyülekeznek és szitják a tüzet, izgatják a kedélyeket egymás közt és egymás ellen. Egymás ellen, mondjuk mert az oklevéllel nem bíró gazdatisztek mozgalmá ma már nem küzdelem a kenyérért, nem a jogosultnak feltüntethető érdek védelme, hanem gonoszul szított osztályharc, adáz tusája gazdatisztnak gazdatiszt ellen. A gazdatiszti társadalom eddig alig ismert különbséget okleveles és nem okleveles gazdatiszt között. Szépen megfértek egymás közt és egymásmellett, mindegyik réteg megbecsülte a másikban a tudást, a szakértelmet s ritka eset számba ment, ha a nem okleveles gazdatiszt okleveles kollégájával a minősítés egyenlőtlensége miatt különbözött össze. Most a gazdatiszti társadalom teljesen felforduló félben van, nemcsak okleveles gazdatisztek és oklevéllel nem bírók, de ez utóbbiak is egymásközt teljesen meghasonlottak ugyannyira, hogy ma már nem a szó és érvek hatalmával; de itt ott a tenyerek és öklök csattogó argumentációjával iparkodnak egymást jobb meggyőződéssel kapacsitálni. Ez a nem okleveles gazdatisztek mozgalmának eddigi kézzelfogható sajnálatos eredménye.

S ha kérdjük, honnan ez a nagy riadalom s miért, mi miatt folyik az öklöző tusa gazdatiszt és gazdatiszt közt, e kérdéseinkre nem adja meg választ a törvény ostromolt 24. szakasza, melynek sorsát a gazdatisztek, ha lebunkozza is az erős a gyengébbet, egymást közt el nem intézhetik. Másban kell tehát a nagy háborúság okait keresnünk s azt hisszük, nem tévedünk, ha a minden oldalról feltámadt ingerültséget és egymás ellen dülő haragot a nem okleveles gazdatisztek mozgalmát intéző végrehajtó-bizottság tapintatlanságának s a törvény 24-ik szakasza ellen indított mozgalommal semmi kapcsolatba nem hozható ama felforgató irányú törekvésének tulajdonítjuk, amelynek bevallott es el nem tagadható célja, hogy gazdatiszt és gazdatiszt közt aszerint, amint okleveles vagy nem az, bizonyos hangzatos jelszavak propagálása által elkülönítő válaszfalakat emeljen.

Addig, amíg a végrehajtó-bizottság figyelmét kizárólag a törvénynek a nem okleveles gazdatisztek érdekében való megváltoztatására irányította, a mozgalom a gazdatisztek köré-

ben nagyobb emócióit nem idézett fel. Az okleveles gazdatisztek okos mérséklettel egészen tartózkodó álláspontot helyezkedtek; hiszen mindegyikük meg volt és meg van ma is győződve, hogy a mozgalom a törvény módosítását illetőleg pozitív eredményre vezetni nem fog. A nem okleveles gazdatisztek mozgalmának végrehajtó-bizottsága azonban, különösen pedig annak egy budapesti hitelszegény hitelszövetkezettől kölcsönként vezetői, akik bensőleg szintén eleve meg vannak győződve a törvény ellen irányuló mozgalom sikertelenségéről, nemes önzetlenséggel felajánlva hitelszövetkezeti működésük által tulságosan igénybe nem vett idejüket és munkálkodásukat, oly háttérrel iparkodtak a mozgalmat ellátni, amely alkalmas legyen a gazdatisztek között mesterségesen felkeltett forrongást tovább szítani, a félrevezeteket tovább bolondítani azután is, amidőn a törvény megváltoztatásához fűzött ábránd már szétfoszlott.

Ezek az önzetlen, nyájasan szívélyes urak vállalkoztak arra, hogy boldoggá tesznek minden nem okleveles gazdatisztek Magyarországon; nem egészen ingyen ugyan, de hát felette olcsón s ezért a nagy szolgálatért valószínűleg nem is fognak elfogadni egyéb honoráriumot, csak azt a megtiszteltetést, hogy mindaddig, amíg Magyarország összes nem okleveles gazdatiszti körökét s művelőit, akik „boldogok”, ők maradassanak a gyepelvezetői a jól befogott jámbor híveknek.

A törvényben felfedezett állítólagos sérelmek orvoslása micsoda bagatel dolog azokhoz a világraszóló intézményekhez képest, amelyeket ők a nem okleveles gazdatisztek jövőjének biztosítására létesíteni fognak. Elsősorban megalapítják a nem okleveles gazdatisztek országos egyesületét, azután alakítanak egy országos nyugdíjintézetet, létesítenek a vidéken gazdatiszti köröket s művelőket sok egyéb más jó dolgot, amelytől biztosan boldog lesz a magyar gazdatiszt.

Kétséget sem szenved, hogy mindezekre az intézményekre a gazdatiszti kar egyetemének éppen oly szükség van, mint a mindennapi kenyérre. Tudták és érezték ezt a gazdatiszti karnak jobbjára már sirba költözött, de a gazdatisztek által emlékkémben is áldva emlegetett amaz érdeműs tagjai, akik ezelőtt huszonkét évtizeddel a gazdatisztek országos egyesületét létesítették, amely egyesület kebelében okleveles és nem okleveles gazdatiszt békés egyetértésben karöltve munkálkodik a gazdatisztek egyeteme anyagi és erkölcsi érdekeinek előmozdításán. Ez az egyesület azonban nem jó a nem okleveles gazdatisztek kolomposainak. Miért? Talán azért, mert nem felel meg hivatásának? Nem, hanem ennél nincsenek *üresedésben levő állások!*

A mezőgazdasággal és erdőszettel foglalkozók nyugdíjintézte kilencz év óta működik. De hát ennek a díjtételei oly magasak, hogy oda nem okleveles gazdatiszt be nem léphet. (A jelenlegi tagok túlnyomó része nem okleveles). Alakítani kell tehát a nem oklevelesek számára egy külön nyugdíjintézetet olcsó díjakkal s amint halljuk nem sok gondolkodás után, kevés előkészülettel már meg is találták a módját, hogyan. Szerintük nem kell az üdvösséghez több, csak a fizetés egy százaléka. Ez annyit jelent, példában bemutatva, hogy az a 30 éves gazdatiszt, aki 70 éves korától kezdve, vagyis 40 évi szolgálati idő után 1000 K. nyugdíjat akar élvezni, fizet évenként 10 K. mondj tiz korona díjat, tehát ha eléri 70 éves korát, befizet összesen 400 koronát, kap pedig érte évi 1000 korona nyugdíjat. Valóban csudálatos olcsóság és bámulatos eredmény.

De hát nem rut ámitás, nem vakmerő szédélgs-e ily képtelenségekkel akarni félre vezetni az ily kérdésekben járattan és tájékozatlan embereket. Minő lelkiismeretlenség, mily galád gonoszság beleugrasztani intézmények létesítésébe, melyek meghaltak, mielőtt születtek volna; izgatni a kedélyeket, üszköt dobálni

és felgyújtani az okleveles és nem okleveles gazdatisztek közös hajlékát és a felperzselt ház romjai alá temetni oklevelest és nem oklevelest egyaránt. Pedig ezt a féktelen munkát kezdték meg és végzik országszerte a nem okleveles gazdatisztek mozgalmának felforgatói. Sikerral üzik, s az eredmény nem ügyük állásának jobbra fordulása, hanem a békében élt testvérek harcra, egymás ellen dúló háboru. Vigyázzunk a nem okleveles gazdatisztek, hogy azok a nemes eszmék, a melyeket törvényjavítás ürügye alatt köztük merész kezek propagálnak, lejtőre ne jussanak mielőtt sikerült volna azokat magasba emelni, mert ha ez megtörténik, a kezdeményezők nemes szándékától messze térített mozgalom bűzhödt posványba vész.

K. L.

Adomány az egyesületnek.

A tolnamegyei gazdatisztek és erdőtiszték gr. Apponyi Gézáné védnöksége alatt mult hó 21-én Hőgyészen a Magyar gazdatisztek és erdőtiszték országos egyesülete javára zártkörű nyári táncmulatságot rendeztek, amely tisztán 698 koronát jövedelmezett. Ezen összeget a vigalmi bizottság azon rendeltetéssel boesátotta egyesületünk rendelkezésére, hogy a gazdatisztek szegény özvegyei és árvái segélyezéseket még ez évben kiosztassák. Fogadják a nemes célokért buzgón tevékenykedő tolnamegyei gazdatisztek a segélyezendő özvegyek és árvák nevében is az egyesület hálás köszönetét.

Uj könyvek.

Gazdasági állatismeret. — *Kalászkok.* Ezen czimek alatt látott napvilágot *Christélyi Béla* két új könyve, az első a gazdákat közelről érdeklő állatvilágról, a másik a gazdaéletéről ir tárczaszerűen. Amaz hasznos, emez mulattató, a gazdatiszti testületeket illeti jövedelmük tiz százaléka, így tehát mireánk nézve e két könyv sorsa érdekel is bir. Am, hogyha fényesjövőt jósolnánk nekik, tudjuk, hogy csalódás érne bennünket. Nem olyan világot élünk, amelyben a könyvnek keletje is van, kevés az olvasó és az írók gárdája tulságos nagy, azt gondoljuk, hogy nagyon is sokat tudunk, mulatságból olvasni meg nem érünk rá. Az ambíció mégis, amely az író s így *Christélyit* is vezette, mindig megbecsülendő, mert bármily kevés legyen az, amit produkál, elveszni nem fog, lesznek olyanok, akiknek szükségük van egy kis kézi könyvre, amely a gazdaságilag hasznos és káros állatokat tárgyalja s lesznek olyanok is, akiket a pusztai gazdaéletéről irt elbeszélések érdeklik. *Christélyi* neve nem ismeretlen a gazda és olvasóközönség előtt. Körülbelül egy évtizede annak, hogy irt s amit irt az nem is volt rossz. „*Gazdasági állatismeret*” című könyvecskéje egy kivonatolt állattan, am hogy nagyon is kivonatolt, talán ez az egyetlen hibája a könyvnek. Igaz, hogy egy teljes képet alkotni arról az állatvilágról, amely mireánk gazdákra hasznos vagy káros; pontosan leírni minden egyed testalkatát, mikénti hasznát vagy káros voltát, lexikonokra terjedő anyag. Egy kis könyvben elmondani mindent lehetetlen, röviden el lehet azonban mondani, hogy hol él az állat, mennyiben káros s miként védekezzünk ellene. Egy pár szóval — mondok — el lehet s ezt kellett volna *Christélyinek* is leírni minden madárnál, minden bogárnál. Hogy könyvét ennek dacára is nagy haszonnal forgathatja a gazda, nem tagadható. Egy kis segédkönyv ez, amely bevezetheti a tanulni szeretőt a nagy állatvilágba, könnyebb áttekintést nyújt neki, ha ismeri azon csoportosítást, amelybe *Christélyi* is osztja be a hasznos és káros állatvilágot. Könyve a következő fejezetekre oszlik: Állatismeret. Az állatokról általában. Emlősök. Az emlősök áttekintése. Hasznos emlősök. Káros emlősök. Részben hasznos, részben káros emlősök. Madarak. A madarak áttekintése. Hasznos madarak. Káros madarak. Részben hasznos, részben káros ma-

darak. Hüllők. A hüllők áttekintése. Hasznos hüllők. Káros hüllők. Részben hasznos, részben káros hüllők. Kételtűek. A kételtűek áttekintése. Hasznos kételtűek. Halak. A halak áttekintése. Hasznos halak. Rovarok. A rovarok áttekintése. Hasznos rovarok. Káros rovarok. Részben hasznos, részben káros rovarok. Egyéb állatok. Ezek áttekintése. Hasznosak. Károsak. Részben hasznosak, részben károsak. Rendszeres felosztás. A könyv tiszta jövedelmének 10%-a — mint már említém — a gazdatiszti testületeket illeti. Ára 3 kor., a *Gazdatisztek Országos Egyesületének* tagjai azonban 2 K. 50 fillérért vehetik meg a szerzőnél *Pa Sürin*, melynek postája Tápió-Süly. *Kalászkok* című könyve *Christélyinek* a falusi, a pusztai élet világából tár elénk rövid történetkében képeket. A gazdaélet leírása sajátos világa mindig valami édes visszaemlékezést szül a gazdáknak. A kik ismerik a természetet, a tavaszt, a nyárt, ősz, telet a falun, a pusztán s olvasnak egy-egy ilyen leírást, örömmel gondolnak vissza eltűnt éveikre, amelyeket odakint töltöttek a természet ölében. En bennem is ilyen visszaemlékezést szült *Christélyi* könyvének olvasása. Történetkéi érdekesek és igazak, látszik, hogy szeretettel, szívesen írta őket. Ajánlom mulattató olvasmányul a gazdatiszteknek és családjaiknak. 1 K. 50 fillér az ára, ebből is tiz százalék a gazdatiszti testületeké.

A fent ismertetett művek egyesületünknel is megrendelhetők. —gh.

Ertesítés.

Esetleges reklamációk kikerülése végett értesítjük t. olvasóinkat, hogy lapunk ezental minden hó 15-ike után következő szerdán, tehát aug. 20-án, szeptember 17-én, október 15-én, november 19-én és december 17-én fog megjelenni. Szerk.

Országos gépész-egyesület szakavatott gépészeket minden időben felvesz és elhelyez. Közlönye: „Magyar Gépípar” évi előfizetési ára 8 korona, Budapest, Köztelek.

Allást keresők.

Főtiszt, kezelői, intézői vagy segédtiszt állás betöltésére ajánlköznak.

369. Gazdaságikönyvelői, esetleg pénztárnoki állást keres 42 éves nős, róm. kath. kereskedelmi szakintézetet végzett 12 évi gyakorlattal bíró egyén. Birja a magyar és német nyelvet.

370. Önálló kezelő-tiszt állást keres Magyar-óvári gazd. akad. végzett, 45 éves, róm. kath. vallású, 24 évi gyakorlattal s a magyar és német nyelvet bíró gazdatiszt. Az összes gazdasági üzletágakban, különösen az állattenyésztés és hízalásban járatos.

371. Kezelő-tiszt vagy ispáni állást keres mielőbbi belépésre, eszthelyi gazd. tanint. végzett kellő gyakorlattal bíró egyén.

372. Irnoki állást keres mielőbbi belépésre kassai gazd. tanint. végzett 21 éves róm. kath. magyar és német nyelvet bíró fiatal ember.

373. Gyakornoki állást keres kassai gazd. tanint. végzett 19 éves, nőtlen, róm. kath. magyar és tót nyelvet bíró egyén.

374. A nyári hónapokra kisegítőül, esetleg irnoki állásra ajánlköznak kassai gazd. tanint. végzett magyar és tót nyelvet bíró gazdatiszt.

375. 41 éves, nős, róm. kath. vall. keszthelyi tanintézetet végzett 20 évi gyakorlattal bíró gazdatiszt kezelőtiszt állást keres. Kivánatra személyesen bemutatkozik.

376. Se,édtiszt vagy ispáni állást keres f. é. okt.

1-re keszthelyi gazd. tanint. végzett, kellő gyakorlattal bíró nőtlen gazdatiszt.

377. Önálló gazdatiszti állást keres szerény igényű, magyar és német nyelvet s 20 évi gyakorlattal bíró, nős róm. kath. vall. gazdatiszt.

378. 1000 hold körüli birtok önálló kezelésére ajánlköznak egy minden tekintetben megbízható s a gazdaság összes ágaiban jártas gazdatiszt bármely magyar vidéken megegyezés szerint 600 korona készpénz fizetés és megfelelő deputátum mellett. Állását bármikor elfoglalhatja.

379. 36 éves, nős róm. kath. több évi gyakorlattal bíró földműves iskolát végzett és vizsgázott gépkezelő f. évi okt. 1-re állást keres mint gazdasági alkalmazott és szeszfőző.

380. 35 éves, nőtlen róm. kath. vall. 10 évi gyakorlattal magyar, német és tót nyelvet bíró, hadkötelezettségének eleget tett gazdatiszt mielőbbi belépésre megfelelő alkalmazást keres.

381. 28 éves, nős földműv. iskolát végzett egyén ispáni, munkafelügyelői v. kulcsári alkalmazást keres mielőbbi belépésre.

382. Előrehaladottabb koru magyar és német nyelvet bíró özvegy gazdatiszt szerény fizetéssel, munkafelügyelői v. magtárkeze ői alkalmazást keres. Lehetőleg azonnali belépésre.

Az Orsz. Magyar Gazd. Egyesület tulajdona.